

Автореф. дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.08 / О. В. Наден. — Х., 2013. — с. 32).

Виходячи з цього, ми притримуємося позиції, що необхідно педальзацію злочинів розглядати у вузькому та широкому значеннях та виділяти два рівні її здійснення, власне з відповідними суб'єктами на кожному з них. А тому залежно від суб'єктного складу (або рівня здійснення) пеналізація злочинів поділяється на:

1) законодавчу/теоретичну/потенційну — визначення характеру караності злочину законодавцем;

2) судову/практичну/фактичну — визначення обґрунтованості і доцільності застосування покарання певного виду і розміру за вчинення конкретного злочину.

ПУШКАР Г. М.

Відокремлений структурний підрозділ «Миколаївський інститут права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри кримінально-правових дисциплін

ПРИМУСОВЕ ЛІКУВАННЯ ВІД НАРКОМАНІЇ ЯК ІНШИЙ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХІД: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Реформування українського суспільства, яке нині здійснюється у всіх сферах його життєдіяльності, потребує також докорінних змін у визначенні та реалізації наркополітики держави, особливо в її стратегічному вимірі. Останніми роками діяльність держави у цьому напрямі здійснювалася в межах чинного правового поля і була спрямована на посилення контролю за обігом наркотиків та поліпшення організаційної роботи у цій сфері у цілому.

Аналіз зарубіжного законодавства та заходів протидії незаконного обігу наркотиків у країнах Європейського союзу та США свідчить про поступовий перехід цих країн від жорсткої наркополітики з одночасним поширенням наступних концепцій зменшення шкоди немедичного вживання наркотичних засобів, психотропних речовин: декриміналізація певних видів діянь у сфері наркообігу, заміну покарання наркозалежних осіб на інші альтернативні кримінально-правові заходи.

В коментарі до Єдиної Конвенції про наркотичні засоби 1961 року зазначається, що кожна держава за власним рішенням визначає, в якій мірі вона бажає визначити покарання за немедичне вживання наркотиків наркозалежним чи надавати перевагу іншим заходам впливу. Висновок робиться такий, що караною дією є лише «зберігання з метою збуту», але не «зберігання для особистого вживання» (Електронний

ресурс <http://www.ecad.ru/oon/oon-kom.html>). Кримінальний кодекс України не встановлює відповідальності за немедичне вживання (зло-вживання) наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, що відповідає міжнародній позиції, однак в більшості випадках стає очевидно, що особа, яка вчинила злочин передбачений статтею 309 КК України придбає, зберігає, перевозить наркотики виключно з метою власного вживання, а тому існує аспект прихованого притягнення до кримінальної відповідальності наркозалежних за вживання.

Глобальна Комісія з політики щодо наркотиків (Global Commission on Drug Policy) оприлюднила Звіт, який присвячено боротьбі проти наркотиків та альтернативним шляхам подолання наркоманії у всіх її проявах. Основні рекомендації пролягають у припиненні криміналізації, маргіналізації та стигматизації осіб, які є наркозалежними, ставитися з повагою до людських прав наркоспоживачів, які вчинили кримінальне правопорушення, припинити застосування до них насильної праці та психологічного і фізичного знущання. Обмеження сфери покарання переважно таким видом як позбавлення волі на певний строк довело неефективність виправлення більшості наркозалежних засуджених та їх соціальної адаптації.

Це свідчить про необхідність застосування, крім покарання, до осіб, які характеризуються певними ознаками, заходів, які не мають ознак кари, а тому не можуть бути віднесені до кримінального покарання (Козаченко О. В. Кримінально-правові заходи в Україні: культурно-антропологічна концепція: монографія / О. В. Козаченко. — Миколаїв : Ліон, 2011 — С. 221). Такі особливі ознаки осіб полягають у складності психологічної сутності девіантної поведінки наркозалежної особи, що спричиняє вчинення кримінальних правопорушень. В українському кримінальному праві такі заходи розглядаються як дії обмежувального характеру, що застосовуються від імені держави за мотивованим рішенням суду до особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, передбачене кримінальним законом, і становить небезпеку для суспільства, спрямовані на попередження і припинення порушення права або на припинення дій, що порушують (або здатні порушити) інтереси інших осіб, суспільства, держави, усунення передумов криміногенної ситуації, попередження вчинення такою особою нових суспільно небезпечних діянь, а також на захист прав та інтересів суспільства і держави від суспільно небезпечних посягань з боку такої особи (професор С. Яценко).

Так, інститут примусового лікування, передбачений статтею 96 КК представляє собою суто інший кримінально-правовий захід, це відомо з його суті та назви, так, Законом України «Про внесення змін до кримінального та Кримінального процесуального кодексів України стосовно виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» від 18.04.13 р. було змінено назву розділу XIV Загальної частини Кримінального кодексу та викладено

в такій редакції: «Інші заходи кримінально-правового характеру». Хоча на теперішній час судова практика і законодавець не розглядають можливість застосування цієї статті до осіб, хворих на наркоманію, однак на нашу думку це положення потребує змін.

Це свідчить про зміну основних ідеологічних акцентів у подальшому розвитку нормативно-правової бази — орієнтації не тільки на покарання за вчинене кримінальне правопорушення, а й на недопущення повторення (рецидиву) аналогічних злочинів у майбутньому, розширення практики застосування інших кримінально-правових заходів, альтернативних кримінальному покаранню.

КОЛОДІН Д. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук

ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОКАРАНЬ ЗА ЗЛОЧИНИ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ПОРЯДОК ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ГОЛОСУВАННЯ

Покарання, згідно з ч. 1 ст. 50 КК України, є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у скоєнні злочину, і полягає у передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.

Формування органів державної влади в умовах ескалації ситуації навколо окремих адміністративно-територіальних одиниць України вимагає підвищеної уваги до покарань за злочинні порушення законодавства про вибори та референдум. У зв'язку із цим, звернемо увагу на деякі недоліки в покараннях, що передбачені за порушення порядку підведення підсумків голосування на виборах та референдумі.

Покарання за фальсифікацію підсумків голосування на виборах та референдумі передбачено у санкціях кримінально-правових норм, що містяться в ч. ч. 4–8 ст. 158 КК України, ч. 3 ст. 160 КК України.

До покарань, які застосовуються за фальсифікацію підсумків голосування, належать такі види покарань як штраф, обмеження волі, позбавлення волі, а також виправні роботи. Стосовно додаткових покарань, то у ч. ч. 4–8 ст. 158 КК України також передбачено додаткове обов'язкове покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Зіставлення альтернативних основних покарань, що передбачені зазначеними санкціями за вчинення фальсифікації підсумків голосування, свідчить про існування певної неспіврозмірності між таким